

čila v Gradec, poklicala je vlada nekatere rogovileže tje ter jih je kaznovala, ene v denarjih, druge z zaporom. Pa tudi to ni nič pomagalo. Prišla je torej o binkoštih l. 1606. druga komisija v Ptuj. Našla je osobito med ženskim spolom mnogo krivoveri udanih oseb. Predsednik komisije, škof Martin je stanoval v hiši Marjete Marenzi, vdove bivšega mestnega župana Bernharda Marenzija. Ko jo je škof vprašal o njeni veri, odgovorila je: Jaz sem luteranka in hočem kot taka živeti in umreti. To je vladiko zelo osupnilo. Skušal je sicer, jo ozmoti prepričati in za resnico pridobiti, a ko je izprevidel, da ima opraviti s trdovratno krivovernico, odpustil jo je od sebe z opominom, naj le ne daje nikomur pohujšanja; na eni ženski itak ni veliko ležeče.¹⁾ V obče so pri tej priložnosti komisarji proti ženskam prav uljudno postopali in tudi drugače zelo prizanesljivo ravnali. Iznani so bili samo nekateri, kot strastni rogovileži znani luterani, vsem drugim je bil dan precej dolg čas za premislek.

Takrat je škof Martin vsled prošnje župana Jurija Sorger-ja v cerkvi vseh Svetnikov zopet posvetil prednji altar, katerega so bili luterani s svojo božjo službo oskrunili. Tudi zgoraj omenjen zvon je bil pri tej priliki posvečen, pa poprej je moral nek ključavničar spodtakljive podobe glavnih krivovernikov gladko odpiliti.²⁾

Premehko postopanje ove komisije proti krivovernim meščanom je bilo krivo, da se je v nemarnost in mlačnost začela kmalu po odhodu komisarjev v Ptuj zopet zelo širiti. Zato pa škof Martin, ki je v naslednjem letu (1607.) imel na spodnjem Štajarskem kanonično vizitacije, v Ptuj ni našel posebno ugodnih razmer. Vladika je prišel v Ptuj iz Maribora dne 10. junija t. l. zvečer. Seboj je imel dvornega kaplana Vilhelma Pavlič-a³⁾ in nekaj službenikov. Drugi den je pregledal mestno cerkev in podružnice, izpraševal duhovnike in verne in delil zakrament sv. birme, dne 12. t. m. pa je odšel k sv. Marjeti, od tam k Veliki nedelji in v Ormož, kjer je našel v vsakem oziru pomilovanja vredne razmere.

Leto za letom je dobivala vlada iz Ptuja bolj žalostna poročila. Kakor župnik Ripšer, tako zdravnik Matjaž Astij in drugi so tožili, da se izmed Ptujskih meščanov le malokdo zmeni za spoved in božjo službo. Po nedeljah in največjih praznikih so cerkve prazne, pač pa je po štacunah in oštarijah vse polno ljudi. Tudi na poste še redko kdo porajta. Zaradi tega so

o postnih dneh mesnice ravno tako obiskovane, kakor o drugih. Prav vernih je zelo malo, čemur se pa ni čuditi, ker je videti in slišati toliko pohujšljivega. Krištof Schauer, posebno pohujšanje — je mnogo meščanov spridil in za krivovero pridobil. Isto tako tudi Grübner, ki sicer živi zunaj mesta na svoji pristavi, a meščane vedno zoper duhovništvo šunta in pohujšanje daje. Trnovski Steibl stanuje po zimi v mestu ter širi luteranstvo. Ana Toting, Monsberška grajščakinja je že več deklet od-tujila pravi veri. Preskrbljevalec živeža Caharja Schmidt in njegov svak računovodja Waltersdorfer, ki sta l. 1600. bila iz Gradca prognana, pridgujeta luteranstvo celo očitno v provijantni hiši. Razun teh je še več drugih meščanov vseskozi krivovernih. Največ, gotovo čez 20 je pa luteranskih meščank. Te hodijo v Medjimurje h kalvinom k božji službi, donašajo od ondot krivoverne knjige in spise ter razširjajo krivovero v mestu in okolici. In vsled tega postajajo razmere od dne do dne bolj žalostne in tudi katoliki vedno bolj mlačni. Ne bilo bi še tako daleč prišlo, ko bi mestni svetovalci bili svoje dolžnosti natančneje izpolnjevali. Ne le, da ne skrbijo za to, da bi po nedeljah in praznikih bile štacune med božjo službo zaprte, — še dajejo sami slab izgled, ker ali celo k pridigi ne grejo, ali pa se le po kotéh potikajo. In kaj še govorijo tu in tam? Eden pravi, da je papež antikrist, drugi pa trdi zopet kaj drugega. Svetovalec Krabat pa se je celo izustil, da je bedak, ki še gre na božjo pot v Marija-Celje. (Dalje prih.)

Smešnica 4. Krčmar Strnad se toži svojim gostom in pravi, da sedaj ni nič več s pustom. „Zakaj ne?“ vpraša čevljar Škorec. „Ej“, toži še krčmar, „kar nihče se več ne ženi, ki še glešta kaj pod palcem“. „Res je,“ potrdi mu trgovec Zima, „res je, jaz imam 3 hčere in vsaki rad dam po 10.000 gold, seboj, a doslej še ni nihče vprašal za-nje.“ „Oče,“ čuje se na to izza vrat debeli glas vaškega pastirja, „oče, če je tako, pridem pa kar jaz po-nje“.

Razne stvari.

(Drž. zbor.) Kakor se glasi najnovejše poročilo, snide se drž. zbor še le v ponedeljek dne 3. februarja na Dunaji.

(Trgovina.) Nekateri naših bralcev vedó, da obstoji društvo južno-avstrijskih in ogerskih trgovcev z lesom in njim naznanimo, da ima le-to društvo svoj občni zbor v nedeljo, dne 26. januarja ob 9. uri dopoldne v gostilni „Stadt Wien“ v Mariboru.

(Pri c. kr. sodniji) l. br. Drave v Mariboru se je naznanilo lani 1387 kaznivih stvari v zatožbo. Izmed teh je bilo 240 tacih, da jih

¹⁾ Mittheil. d. hist. Ver. f. Steier. XXXII, 7.

²⁾ Jak. Rosolenz, Gegenbericht, str. 149 in 150.

³⁾ „Natione Lusitanus, dioec. Magdeburgensis“ je bil v mešnika posvečen v Gradci aprila l. 1605. Dne 12. februarja 1615 imenoval ga je Sekovski škof Martin, župnikom v Radgoni, kjer je služboval do l. 1620.

je dobila c. kr. okrožna sodnija v Celji v roke, 459 jih je odpadlo brez sodbe, 688 pa je pričakalo sodbe. V tem je bilo 837 ljudi krivih, 123 pa nekrivih. Tatvina in nesramnosti se množijo v tem okraji, ako sodimo po teh zažbah.

(Obč. zastop) v Slivnici pri Mariboru je izvolil g. Fil. Mahorko, veleposestnika, za župana in gg.: Jarn. Vreznar, Jož. Wregg in A. Vehovar za obč. svetovalce.

(Središko bralno društvo „Edinost“) ima v nedeljo, dne 26. t. m. ob 6. uri zvečer v društveni sobi svoj glavni zbor s temle vspeodom: a) Letno poročilo; b) Polaganje računov; c) Volitev predsednika in 6 odbornikov; d) Določba časnikov; e) Predlogi; f) Vplavevanje letnine.

(„Bralno društvo“) pri sv. Juriji ob Ščavnici priredi dne 9. februarja t. l. „Vodnikov večer“ s sledečim vspeodom: 1. Predsednikov pozdrav. 2. Dr. G. Ipavic, Slovenec sem. 3. Narodna, Ena ptičica priletela. 4. F. S. Vilhar, Slavjanska. 5. Dr. B. Ipavic, Ilirija oživljena (četverospjev.) 6. Slavnostni govor. 7. A. Foerster, Venec Vodnikovih pesni (II., III., IV., VI.) s spremljanjem glasovira. 8. Dr. G. Ipavic, Mornaska. 9. Dr. G. Ipavic, Zvečer (četverospjev.) 10. K. Mašek, Nezakonska mati, samospjev s spremljanjem glasovira. 11. Kumpf, Ruža v pustinji. 12. Jos. Kocijančič, Venec narodnih pesni. Potem prosta zabava. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

(Umrl) je v soboto, dne 18. t. m. po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti v 70. letu svoje starosti Blaž Vajš, po domače Kranjc, posestnik na Velikem Volcu, fare sv. Duha nad Lučami. Mož je bil več let cerkveni ključar in daleč okoli slovit zavoljo svoje pravičnosti. Z eno besedo, mož je bil po božji postavi, da jih je malo enakih zdaj na svetu. Bodi mu zemlja lahka!

(Nevihta.) Po zimi je nevihta gotova redka prikazen in vendar je bila v ponedeljek, dne 20. t. m. ob 6ih zvečer nevihta z grmenjem in bliskanjem pri Iglavi na Moravskem in v noči potem istotako pri Zagrebu.

(Pri okrajnem zastopu v Celju) bode se navažanje cestnega posipa ali šotra dražbalo za vse ceste v Savinjski dolini v Žalcu, za ceste pri St. Jurju v St. Jurju in konečno za ceste iz Celja čez Teharje, iz Celja na Laško iz Višnje vesi v Vitanje, in v Doberno, iz Celja v St. Martin, iz Babne v Zalog, od Arčlina v Blagovno in iz Hudinje v Lubečno pa v Celju. V Celju bode pa dražba v četrtek 30. januarja t. l. predpoldne ob 9. uri v pisarni okrajnega zastopa.

(Smrtna kosa.) V noči od 19. na 20. januarja je umrl g. Lipold veleposestnik in starosta, „Sav. sokola“ v Mozirji. V njem iz-

gubi Savinjska dolina vrlega in vztrajnega rodoljuba.

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) darovali so: Dr. Drag. Prus, zdravnik v Konjicah 3 fl.; Ant. Šijanec, kap. pri sv. Jurji 3 fl.; Vid. Janšekovič, kap. Sladkogorski 2 fl.; Majhenova dekleta 5 fl.; O. J. 1 fl.; G. A. G 1 fl.; Sin drugi 1 fl.: Bog plati!

(V prsi) je dobil v četrtek, dne 16. t. m. vojak I. Tržan, doma iz Pilštanja, na strelišči v Celji kroglo, ko je držal podobo, v katero so tovariši streljali. Krogla je prebila jez, za katerim je mož stal in ga je tako smrtno ranila.

(Rop.) V noči od dne 7. januarja je vdrl 19 let stari V. Kropaj, doma iz Lačne gore pri Oplotnici, v hišo Antonije Klinc ter ji je 17 ran vsekav v glavo in druge dele života. Na to ji je pobral 15 gold. ter je prišel mirno domú k svoji materi. Krvava sekira pa ga je izdala.

(Iz Rogatca) zvemo, da je ondi umrl dne 21. januarja g. Simon Praprotnik, c. kr. okr. sodnik v pok. in načelnik okr. zastopa, v 82. letu svoje dobe. Ranjci je bil vesten uradnik, vrl kristijan in velik prijatelj slov. kmeta. Naj počiva v miru!

(Samomor.) Nek J. Jenčič, služabnik pri g. dr. J. Muléju, c. kr. notarji v Mariboru, se je v torek, dne 21. t. m. vstrelil v glavo in to s tako silo, da mu jo je na sto kosov razdrobilo. Pravi se, da se je bilo možu zmešalo v glavi.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Janez Pajek, župnik v Poličanah, je umrl v nedeljo dne 19. t. m. po dolgi bolezni v svojem 57. letu. Provizor je postal tamošnji kaplan, č. g. Gregorij Presečnik in kaplanija ostane prazna.

Loterijne številke:

Gradec 18. januarja 1890: 14, 81, 76, 26, 74
Dunaj " " 47, 87, 1, 18, 46

Najboljše mlinske kamne

iz lastnega kamnoloma in po najnižji ceni oddaja **Franč Leskošek**, po domače Lazenšek v **Sibeniku** h.-št. v. 22. pošta: Št. Jurij ob juž. železnici, Štajarsko. 1-4

Kdor hoče poslovati za občekoristno stvar ter si pri tem zaslužiti denarja,

pošlje naj svoj naslov v zaprtem zavitku, na kateri naj zapiše: „občekoristna stvar“, upravnistvu tega lista. 2-3